

(1) במדבר פרק ו

(כד) וַיְשַׁמְרֵךְ ה' וַיְשַׁמְרֵךְ:

(כה) יָאֵר ה' פְּנֵיו אֵלֶיךָ וַיִּחַנְּךָ:

(כו) יֵשָׂא ה' פְּנֵיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם:

(2) כלי יקר על במדבר פרק ו פסוק כד

ועל צד הרמז י"ל ג' ברכות אלו, על דרך שפרשתי למעלה פר' יתרו (יט ד) המדרש (שהש"ר ג כא) האומר שמתחילה קרא הקב"ה לישראל בת, ואח"כ אחות, ואח"כ אם, כי כל זה מורה על הממשלה כי מתחילה קראה בת שמסתמא האב מושל על הבת והוא למעלה והבת למטה ע"כ אמר יברכך ה' וישמרך. שתמשוך שפע הברכות מלמעלה כי הוא שומרך וכל שומר למעלה מן הנשמר כמ"ש (משלי ו כב) בשכבך תשמור עליך. וכן רבים,

(3) ואח"כ קראה אחות בדומה לו על מדריגה זו נאמר יאר ה' פניו אליך. בעמדך לנגדו פנים בפנים כדרך קבלת הלבנה אורה מן החמה בעמדה לנגדה, ואח"כ קראה אם המושלת על הבת כך צדיק מושל ביראת ה' כמו שעיני הבת נשואות אל האם כך ישא ה' פניו אליך כביכול, ואין להאריך בדברים אלו אבל נכוחים הם למוצאי דעת:

(4) רש"י על במדבר פרק ו פסוק כד

יברכך - שיתברכו נכסיך:

וישמרך - שלא יבאו עליך שודדים ליטול ממונך שהנותן מתנה לעבדו אינו יכול לשמרו מכל אדם וכיון שבאים לסטים עליו ונוטלין אותה ממנו מה הנאה יש לו במתנה זו אבל הקב"ה הוא הנותן הוא השומר. והרבה מדרשים דרשו בו בספרי:

(5) בראשית פרק יב

(ב) וַאֲעֻשֶׂה לְגוֹי גְדוֹל וְאַבְרָהָם וְאַגְדָּלָה וְשָׂמָה וְהָיָה בְרָכָה:

(6) רש"י על בראשית פרק יב פסוק ב

ואברכך - בממון. ב"ר:

(7) ספר גור אריה על בראשית פרק יב פסוק ב

ומפני שלא נרמז בפירוש הברכה בממון - כתב רש"י 'ואברכך - בממון', שסתם ברכה בממון היא.

(8) אור החיים על במדבר פרק ו פסוק כד

יברכך ה' וישמרך הקדים הברכה ואחר כך השמירה, לומר שיצוה ה' שמירתו להם לפי ערך הברכה וגדולתה עוד ירצה שכל כך תהיה גדולת הברכה עד שיצטרך ה' לשומרך עוד ירצה יברכך ולא יסובב רעה מהברכה כדרך פן תשבע וגו':

(9) אבן עזרא על במדבר פרק ו פסוק כד

יברכך - תוספות חיים ועושר:

וטעם וישמרך - שישמור התוספת שלא יגזול אחר מה שהוסיף:

(10) בראשית פרק ב

(ג) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְקַל מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

(11) אבן עזרא על בראשית פרק ב פסוק ג

ויברך אלהים - פ"י ברכה תוספות טובה וביום הזה תתחדש בגופות דמות כח בתולדות ובנשמות כח ההכרח והשכל:

(12) ספורנו עה"ת ספר במדבר פרק ו

(כד) יברכך. בעושר ונכסים, אם אין קמח אין תורה. וישמרך. מן הגזלנים:

(כה) יאר. יגלה עיניך באור פניו להביט נפלאות מתורתו וממעשיו, אחר שתשיג צרכיך בברכתו:

(כו) ישא ה' פניו אליך. לחיי עולם, כענין כי עמך מקור חיים באורך נראה אור וכאמרם צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, ומתענגים מזיו שכינה' וישם לך שלום. מנחת שלום שהוא הנצחיות, בלי תערובת עונש, הראוי לכל שלם לחיי עולם:

13) העמק דבר על במדבר פרק ו פסוק כד

יברכך ה'. נכלל בזה לכל אדם כפי הראוי לו להתברך. כמש"כ בספר דברים ט"ז ט"ז עה"פ ולא יראה את פני ה' ריקם וגו' כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך. הברכה תהא לפי הברכה שנתברך עד כה. לעוסק בתורה בלימודו. ולעוסק במסחר בסחורתו. כך נכלל בזו הברכה הכללית יברכך ה' תוספת לכל אדם במה שיש לו:

14) וישמרך. דכל ברכה בעי שמירה שלא יהפכו לרועץ ה"ו. בעל תורה בעי שמירה מן הגאווה וזה"ש וכדומה. וכמשמעו שלא ישכח. בעל נכסים בעי שמירה שלא יהי עושר לרעתו כמו בקרה ונבות היזרעאלי וכדומה. וכמשמעו שמירה מגניבה ואבידה. וכדומה כל ענין הטעון ברכה. נדרש לשמירה מן הגורם לצער: